

INGVILD H. RISHØI

PŘELOŽILA KATEŘINA KRIŠTŮFKOVÁ

HVĚZDNÁ BRÁNA

VÁNOČNÍ
PŘÍBĚH

HVĚZDNÁ BRÁNA

This translation has been published with the financial support of NORLA.
Tento překlad vychází s laskavou finanční podporou literární agentury NORLA.

Copyright © Ingvild H. Rishøi 2021
Published by agreement with Paloma Agency

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Kateřina Křišťůfková, 2025
Cover © Kateřina Bažantová, 2025
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6716-8 (pdf)

INGVILD H. RISHØI

HVĚZDNÁ BRÁNA

VÁNOČNÍ PŘÍBĚH

PŘELOŽILA KATEŘINA KRIŠTŮFKOVÁ

Občas myslím na naši čtvrť Tøyen. Pak ji vidím na-
prosto zřetelně.

Lidé vycházejí ze supermarketu Kiwi s igelitka-
mi v rukou, tlačí sněhem dětské kočárky, utíkají do
školy, až se jim batohy na zádech natřásají, a o vel-
ké přestávce postává u portálu školník a kouří. Po-
tom sníh roztaje a před činžáky se válejí uschlé
vánoční stromky, trávníky se zelenají a září pam-
peliškami a tak to pokračuje pořád dál, lidé chodí
rovně, potácejí se a pak zase chodí rovně, děti se
rodí a staří umírají a školník se o velké přestávce
opírá o sloup portálu a vyfukuje kouř do nebes.

V tu chvíli přemýšlí o mně. Vždyť mu taky bylo
všechno jasné, jak mi teď dochází. V tu chvíli se
zahledí nad střechy domů a všecičko se mu vybaví.

„Co ty tady?“ pronesl školník.

Stoupnul si před portál, z kapsy vylovil krabičku cigaret. Já stála tam co vždycky a odpověděla jsem totéž co vždycky.

„Hm.“

„Víš, že se to nesmí?“ zeptal se mě.

Odpověděla jsem to, co jsem pochytila od táty.

„Pravidla jsou od toho, aby se porušovala.“

Lehce sněžilo. Za našimi zády kdosi zvolal: *Atť je to ten, nebo ten, ty musíš jít z kola ven!* Školník se schoulil a připálil si. Pak jsme hovořili dál.

„Víte, že se to nesmí?“ zeptala jsem se ho.

„Pravidla jsou od toho, aby se porušovala,“ opáčil. „Ty už jsi zase rozdala celou svačinu?“

Přikývla jsem. Protože veverka už tu byla. Jediná veverka na Tøyenu, a nejkrásnější, věděla, kdy máme velkou přestávku, a pokaždé během ní přiběhla. Školník sevřel cigaretu mezi rty a z kapsy vytáhl svoji svačinu. Vybalil z alobalu börek, ze kterého se ještě kouřilo, a rozdělil ho na dvě půlky. Jeho žena byla mistryně v balení.

„Tohle je koloběh života,“ prohlásil. „Ty se děláš s veverkou, já se dělím s tebou.“

„Co je koloběh života?“ chtěla jsem vědět.

„To je filozofie. Tady pracuju jako školník, víš, ale u nás doma jsem býval veliký myslitel.“

Odvrátil se a vyfoukl kouř směrem ode mě.

„Tohle je na přistěhovalectví fajn,“ dodal. „Člověk vždycky může vykládat, čím byl doma.“

„Nelžete?“

„Nikdy nelžu. Nebo teda u nás doma jsem patřil k největším lhářům. Vyhrál jsem i soutěž. Národní šampionát ve lhaní.“

„Jé,“ vydechla jsem.

„A ještě něco. Vidělas tamhleten plakát?“ Ukázal na něj cigaretou, kterou teď držel mezi dvěma prsty.

Hledáme prodejce vánočních stromků, stálo tam. Požadujeme: spolehlivost, odpovědnost a ochotu trávit čas venku.

Plakát visel na sloupu pouliční lampy. Ve spodní části byl rozstříhaný na proužky a na každém bylo napsané telefonní číslo.

„Nestálo by to za pokus?“ nadhodil školník.

„Myslím, že desetiletou holku nikdo nezaměstná,“ namítla jsem.

„Neměl jsem na mysli tebe,“ vysvětlil.

Došel ke sloupu, jeden proužek odtrhl, donesl mi ho a vtiskl do dlaně.

„Ukaž to tátovi.“

Kolem papírku tály sněhové vločky.

„A kdyby se o tu práci ucházel, ať řekne, že zná Alfreda. To je člověk, co jim vozí vánoční stromky.“

„Ale je to pravda?“ zaváhala jsem.

„Jak se to vezme. Já Alfreda znám, ty znáš mě a tvůj táta zná tebe. To je koloběh života.“

Přikývla jsem.

„A vůbec, vezmi si ho klidně celý.“

Vrátil se k plakátu, strhl ho a stočil do ruličky.

„Tady se plakáty vylepovat nesmějí,“ prohlásil.

„Co kdyby se o tu práci chtěl ucházet ještě někdo jiný?“ zeptala jsem se.

Školník mi ruličku zastrčil do kapsy bundy. Na přiléhavou čapku mu dopadaly vločky.

„No právě. Před sebou máš velikého myslitele.“

Když jsem se vrátila domů, seděl táta u jídelního stolu. Zvedl hlavu a zakryl si dlaní oči.

„To přichází sluníčko?“ zažertoval. „Kdepak mám sluneční brejle?“

Usmál se, já se taky usmála. Pak se usmívat přestal.

„Pojď sem ke mně,“ vyzval mě.

Třel si čelo. Já ale na ty jeho řečičky neměla náladu. *Takhle by děti žít neměly, říkává, asphalt a všechen ten marast*, a pak pokračuje *vy ale nejste hloupé, to ať nikdo netvrdí, a taky jste se měly fajn, vzpomínáte na to stanování v létě? Vzpomínáte si na chatu v zimě?* a já pak odpovídám ano a ne a ano, ale dneska jsem na tohle neměla náladu, a tak jsem rozvinula plakát a položila ho na stůl.

„Prodejce vánočních stromků,“ pokýval táta hlavou.

Plakát se sám od sebe zase svinul. Znova jsem ho rozvinula a přidržela ho. Táta zvedl hlavu.

„Jenže prodejce vánočních stromků, to je práce pro venkovský burany, Ronjo.“

„Cokoli je přece lepší než nic,“ nesouhlasila jsem.

Opět se podíval na plakát. Najednou vyskočil, došel k lince a vzal do ruky konvici. Otočil kohoutkem a řekl: „Ty nejsi hloupá. Nikdy jsi nebyla.“

Napustil do konvice vodu. Hrozně ráda sleduju, jak pije kafe. A jak si obléká tepláky, dívá se z okna a přechází po místnosti, hrozně ráda to sleduju, pamatuju si všechna zaměstnání, která kdy táta měl. Nejlepší bylo, když pracoval jako pekař, to domů nosil velikánské skořicové šneky a já si je mohla druhý den brát do školy ke svačině, ostatní vždycky nakukovali do mojí krabičky a říkali *ty kráso* a Musse prohlašoval *ty máš teda fakt vždycky kliku* a Stella mi připomínala *víš, že se to nesmí?* a Musse ji mírnil *klídek, Stello, u nás ve třídě má ke svačině sladkosti beztak každej*. Ale fajn bylo, i když pracoval v Kiwi a když myl tramvaje, ostatní pak říkali *tvůj táta prej dělá v Kiwi, nemohl by mi zařídit slevu na čokoládový mlíko, tvůj táta prej myje tramvaje, nemohl by umýt to, co tam nasprejoval můj brácha?* Nezamlouvalo se mi jenom jedno jeho zaměstnání, a to když byl básník a psal, že myšlenka je úhoř ve vezírku, a svoje básně prodával před trafikami Narvesen, to se mi nelíbilo, zato se mi líbí, když konvice začne pískat, jak málo stačí, *jste moc velký snílkové*, říkává Melissa, *kdyby se za snění platilo, mohli bychom se odstěhovat rovnou mezi boháče na Holmenkollen*.

Voda začala bublat. Táta konvici zvedl. A mně už se hlavou honily všelijaké sny. Věděla jsem totiž, kde se stromky prodávají, a říkala jsem si, že tam vždycky po škole zaběhnu a že táta v tlustém

vlněném svetrů tam bude mezi nimi chodit a já budu postávat opodál u benzínky a sledovat ho, jak se usmívá na zákazníky a jak jejich peníze strká do nadité peněženky. Pak dostane výplatu a na Vánoce budeme moct dát Melisse... nevím co, něco, co si přeje, a táta jí to bude moct koupit a po návratu domů na mě kývne, ať za ním jdu do koupelny, a tam mi pošeptá *koukni, hodí se tohle pro šestnáctiletou slečnu?* Taky jsem si říkala, že by táta mohl dopravit stromeček do školy. Úplně živě jsem viděla, jak by se Meron přimáčknul k oknu a volal *vezou stromeček! Vezou stromeček! To je Ronjin táta!* A učitelka by všechny krotila *sedte, sedte, zůstaňte na místech*, ale všichni by se rozběhli k oknům, ano, všichni by se rozběhli k oknům, a dole bychom viděli, jak ředitelka kráčí přes dvůr tátovi vstříc a pažemi si přidržuje u těla pletený kabátek. Potom ukáže na tělocvičnu. Pletený pásek se jí ve větru zatřepotá a táta nasadí úsměv od ucha k uchu, protáhne stromeček portálem a všichni ve třídě vydechnou *tý jo*. Tak jsem si to představovala.

Táta stál u okna a díval se ven. Pořád sněžilo. Hrnek si držel před hrudníkem. V naší kuchyni panovalo tísnivé prázdno.

„Třeba bychom letos mohli mít stromeček,“ řekla jsem.

„Cože?“

„Kdybys je prodával, tak bychom mohli mít vánoční stromeček, ne?“

„Jasně, ty dcero loupežníka,“ odpověděl táta a otočil se ke mně. „Myslíš, že zaměstnanci dostávají slevu?“

„Určitě.“

„Nebo dokonce stromek zdarma?“ nadhodil táta a já přikývla, protože to jsem si myslela.

„Ty moje loupežnická dcerko,“ říkával táta. „Ty moje loupežnická dcerko, můj poklade, můj drahokame.“

Nazýval nás Hvězdičkou a Měsíčkem a Makaronjičkou a Karameliskou. Dával nám přezdívky Ronja dcera loupežníka a Melissa měsíční paprsek, někdy na nás ode dveří volal: „Kde jsou moje loupežnická dcerka a můj měsíční paprsek?“

„Tady jsme,“ odpovídaly jsme. „Jíme kukuřičné lupínky.“

„Myslíš, že tu práci dostane?“ zeptala jsem se.

Ležela jsem v Melissině náručí. Po stropě se míhala světla aut.

„Ne. Jasně že si to nemyslím.“

Dloubala do trhliny v tapetě.

„Ale kdyby ji dostal, tak bys taky chtěla, abychom měli vánoční stromeček.“

Melissa dloubání nechala.

„I ty bys ho přece ráda měla, nebo ne?“ naléhala jsem.

„Ronjo, vánoční stromeček stojí dost možná šest stovek.“

Venku zatroubilo auto. Někdo zakřičel *dávej bacha, chlape!*

„Klouže to,“ řekla Melissa. „Padá takovej ten mrznoucí déšť.“

„Melisso, myslíš, že by mu nedali slevu, kdyby ty stromky prodával?“ nevzdávala jsem se.

„Jenže on je neprodává. Na tos zapomněla. Mysli radši na něco jiného.“

Jenže já na nic jiného myslet nechtěla. Svírala jsem víčka tak pevně, až se mi hlavou míhala spousta vánočních stromků.